

Nr 585.

Av herr **Häckner m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 197, angående godkännande av allmänna riktlinjer för en tvångsclearing med Tyskland.*

Genom Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen nr 197 har förslag framlagts angående godkännande av allmänna riktlinjer för en tvångsclearing med Tyskland.

Undertecknade finna det tvivelaktigt i vad mån staten bör erhålla ersättning av clearingmedel. Vi anse, att denna fråga bör särskilt uppmärksammas under utskottsbehandlingen. Särskilt bör framhållas, att fullmäktige i riksbanken hänvisat till att frågan om ersättning enligt Washingtonavtalet till de tyska ägarna av härstädes likviderad egendom icke definitivt lösts (prop. s. 13). [Även clearingnämnden har kommit med ett liknande uttalande (prop. s. 15).] Att så icke skett kan synas förvånansvärt med tanke på att departementschefen i Kungl. Maj:ts proposition den 1 november 1946 nr 367 angående godkännande av viss skriftväxling rörande tyska tillgångar i Sverige m. m. säger, att de allierade skulle svara för utbetalning av ersättning till de enskilda tyskar, vilkas egendom likviderats. Emellertid har det visat sig, att någon sådan garanti ej gjorts av de allierade, varför det måste betecknas såsom högeligen ovisst, om dylik ersättning över huvud taget kommer att lämnas.

Av fullmäktiges i riksbanken yttrande framgår även, att kurssättningen av riksmark är mycket svår, ja så svår, att det t. o. m. är tvivelaktigt om någon rättvisande kurs å riksmark f. n. kan fastställas. Den kurssättning som föreslagits i propositionen torde därför göras till föremål för särskilt övervägande i utskottet.

Båda de berörda remissinstanserna ha varit inne på frågan om utbetalningarna från clearingmedlen borde uppskjutas. Med hänsyn till vikten av att borgenärerna ej skola behöva vidkännas de stora svårigheter, som en förlängning av den långa betalningsspärren skulle medföra, anse vi det emellertid påkallat att se till att åtminstone en första utdelning av tyskmedlen snarast påbörjas, därvid lämpligen alla intressenter erhålla minst den utdelning, som föreslås i propositionen. Medel kunde därvid innehållas av det belopp, som enligt propositionen skulle tillkomma staten med förmånsrätt. Sålunda föreligga inga tvingande skäl, varför staten skall redan nu, innan ytterligare utredning verkställts, erhålla ersättning av clearingmedel för att den utlämnat s. k. rövat guld. Andra frågor som böra uppmärk-

sammas av utskottet gälla spörsmålet om likformig behandling av till betalning förfallna räntor samt hela frågan om omräkningen till svenska kronor av fordringar i svenska valutor.

I ett par avseenden synes det vara möjligt att sträcka sig längre i tillmötesgående mot enskilda rättsägare än i propositionen föreslagits. Vi syfta i första hand på förslaget att för de av kriget drabbade tysklandssvenskarna skulle avsättas ett belopp om 6 milj. kr. Föredragande departementschefen har själv framhållit att genom detta belopp endast de mest trängande hjälpbehoven kunna bli tillgodosedda. Utlandssvenskarnas förening har uppskattat värdet av privatägd förstörd svensk fast egendom och bohag till omkring 38 milj. kr. Även om denna värdering måhända ligger i överkant torde det ej vara för mycket sagt, att åtminstone en fjärdedel av detta belopp eller cirka 10 milj. kr. borde ersättas ur synpunkten av särskilt trängande hjälpbehov.

Beträffande s. k. *ömmande fall* (s. 58) har propositionen upptagit tyskmedelskommitténs förslag, att såväl svenska som tyska dylika fall, som kunna tillgodoses inom clearingens ram, böra på särskilt sätt beaktas och att härvid möjlighet till undantag från fastställda regler bör givas. Något belopp anges icke, men i sammanhanget påpekas, att »en allmän utdelningsprocent, som skulle lämna en så stor rest som 12 milj. kr.», måste »anses vara mindre lämpligt avvägd».

Enligt uppgift skulle tidigare närmare 2 milj. kr. per år ha utbetalats över clearingen för nämnda ändamål. Av dessa siffror kan i viss mån utläsas storleken av behoven, även om beloppet sannolikt sedan kriget väsentligt nedgått på grund av bland annat den svenska socialvårdens ingripanden.

Skall verklig hjälp givas, som ej blott blir ett medel att undkomma stundens svårigheter, synes ett belopp om 12 milj. kr. ej vara för högt. Det borde vara möjligt att anslå ett dylikt belopp för särskilt ömmande fall, bl. a. med hänsyn till att svenska staten enligt propositionen ej behöver betala någon ränta på de belopp, som innestått hos clearingnämnden. Den vinst, som staten gör på ett dylikt arrangemang, har beräknats till flera tiotal miljoner kronor.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i anledning av vad Kungl. Maj:t i proposition nr 197 föreslagit måtte besluta att anvisa

dels till hjälpåtgärder för de av kriget drabbade tysklandssvenskarna ett belopp av 10 miljoner kronor och

dels för ömmande fall ett belopp av 12 miljoner kronor.

Stockholm den 25 april 1950.

Yngve Häckner.

Helga Sjöstrand.

Margit Vinge.